

УДК 656.025.2

Ходікова І.В.

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО ТУРИЗМУ
НА ВНУТРІШНІХ ВОДНИХ ШЛЯХАХ УКРАЇНИ**

Одеський національний морський університет,

Одеса, Мечнікова 34, 65029

Khodikova I. V.

**PROSPECTS OF CRUISE TOURISM ON INLAND
WATERWAYS OF UKRAINE**

Odessa National Maritime University,

Odessa, Mechnikova 34, 65029

Анотація. В роботі розглядаються загальні проблеми круїзного бізнесу України, обґрунтовано і запропоновано напрямки розвитку внутрішнього туризму.

Ключові слова: круїзний туризм, пасажирські перевезення, портова інфраструктура.

Круїзний туризм є універсальним видом туризму, тому що поєднує у собі різні види сервісу та організації дозвілля, а саме готельний бізнес, ресторанне обслуговування, екскурсійну діяльність та комфортне переміщення.

Розвитку круїзного бізнесу України заважають такі стримуючі фактори:

- не транзитний характер Чорного моря;
- брак круїзних суден світового класу;
- необхідність модернізації портової інфраструктури (збільшення корисної площі туристських причалів, оснащення пасажирських терміналів міжнародним телефонним та комп'ютерним зв'язком, банкоматами і пунктами обміну валют, інформаційними кіосками тощо);

- вузькість системи туристської пропозиції в портових центрах країни;
- відсутність маркетингової програми по рекламі і просуванню українських круїзних маршрутів і портів на спеціалізованих міжнародних виставках і ярмарках.

Але головною проблемою українського круїзного туризму є відсутність попиту серед українських туристів на внутрішні водні круїзи.

За даними державної служби статистики, зараз в Україні круїзних пасажирів, що скоюють морські подорожі, не більш 20 тис. чоловік, хоча загальна кількість туристів, що користуються всіма іншими видами транспорту, наближається до 5 млн. Тим часом потенційний попит на морські та річні поїздки достатньо високий. Тому при відновленні внутрішніх круїзів типу «ріка-море», водними шляхами України, в басейні Чорного, Азовського морів та річок Дніпро, Дунай, цілком можна розраховувати мінімум на 100 тис. туристів щорічно.

До недавнього часу декілька українських судноплавних компаній здійснювали ряд круїзів «ріка – море», зокрема по Дніпру з виходом у Чорне море. Проте всі зусилля організаторів цих круїзів були в основному спрямовані на залучення іноземних туристів. Сьогодні привабити іноземного туриста дуже складно через стійко сформованого за кордоном образу України, як небезпечного регіону. Саме тому необхідно сконцентрувати свої зусилля на залученні українського туриста. Тим більше що саме внутрішній туризм є сьогодні найбільш популярним серед українців.

Першим кроком на шляху розвитку внутрішнього круїзного бізнесу необхідно визначити місто – порт (логістичний координатор). В ньому має бути створений транспортно-туристичний сервіс, якій буде спроможним відродити традиції розвинених морських та річних пасажирських перевезень. Таким, наприклад може стати Одеса. Цьому сприяє дуже вигідне геополітичне розташування, наявність рекреаційних зон, санаторіїв, історичних місць та архітектури направленість на розвиток Одеського регіону. Також у створенні цього повинна бути зацікавлена і міська адміністрація, так як в їхніх інтересах

повинен бути розвиток міста не лише на національному рівні, але й на світовому. Адже туризм є одним з пріоритетних напрямів розвитку національної культури та економіки будь якої країни. Тому буде дуже доцільним проектування річкових маршрутів із заходом в Одесу та до інших найбільш популярних серед туристів міст, де відпочиваючі зможуть не тільки насолодитися просторами Чорного моря, але і відвідати багато цікавих та культурних місць у межах одного туру.

Вже сьогодні в Україні для поліпшення стану водних пасажирських перевезень вживаються наступні заходи. Найближчим часом набирає чинності наказ Міністерства інфраструктури України (МІУ) №229 "Про внесення змін до Положення про річкову інформаційну службу (РІС) на внутрішніх водних шляхах України". Згідно цього документа власники пасажирських несамохідних суден отримали відстрочку для комплектації суден засобами навігаційного обладнання до початку навігації цього та наступного років. Окремі види суден звільняються від встановлення такого обладнання. Зокрема, мова йде про пороми, мали/маломірні, службово-роз'їзні, гідрографічні судна, а також деякі судна технічного флоту. Дане рішення дозволить знизити фінансове навантаження на судноплавні компанії. Зміни до цього порядку були ініційовані МІУ після обговорення вимог Євродиректив з спільнотою судновласників. В умовах складної економічної ситуації відстрочка, передбачена для закупівлі та встановлення обладнання, що дозволить знизити фінансове навантаження на судноплавні компанії без шкоди для безпеки судноплавства на внутрішніх водних шляхах України. Оснащення суден, які здійснюють плавання по внутрішнім водним шляхам, радіолокаційним обладнанням та засобами зв'язку передбачено в рамках виконання Україною Директиви 2005/44/ЄС Європарламенту і Ради Європи від 07 вересня 2005 року щодо гармонізації річкової інформаційної служби на внутрішніх водних шляхах Співтовариства. Також Міністерство інфраструктури України вжило заходів для удосконалення процедури справляння портових зборів у морських портах України.

Але для успішного досягання головної мети, а саме відродження та подальшого розвитку пасажирських перевезень в Україні необхідне втілення економічних, політичних та соціальних завдань, які відображені у рис.1.

Для вирішення економічних завдань потрібно:

- збільшення економічної ролі пасажирських перевезень у хазяйському комплексі України та забезпечення регіонального мультиплікаційного ефекту (розвиток пов'язаних з пасажирськими перевезеннями галузей хазяйського комплексу);

- забезпечення участі ведучих туристичних та курортних центрів України у системі міжнародного і загальнодержавного розподілу праці;

- підвищення конкурентної спроможності і економічної ефективності туристичного продукту, який виникає при перевезенні пасажирів;

- підвищення ефективності використання і охорони у регіоні рекреаційних і природних лікувальних ресурсів;

Для вирішення соціальних завдань потрібно:

- створення умов соціальної стабільності у регіоні;

- забезпечення державної підтримки та умов для подальшого розвитку пасажирських перевезень;

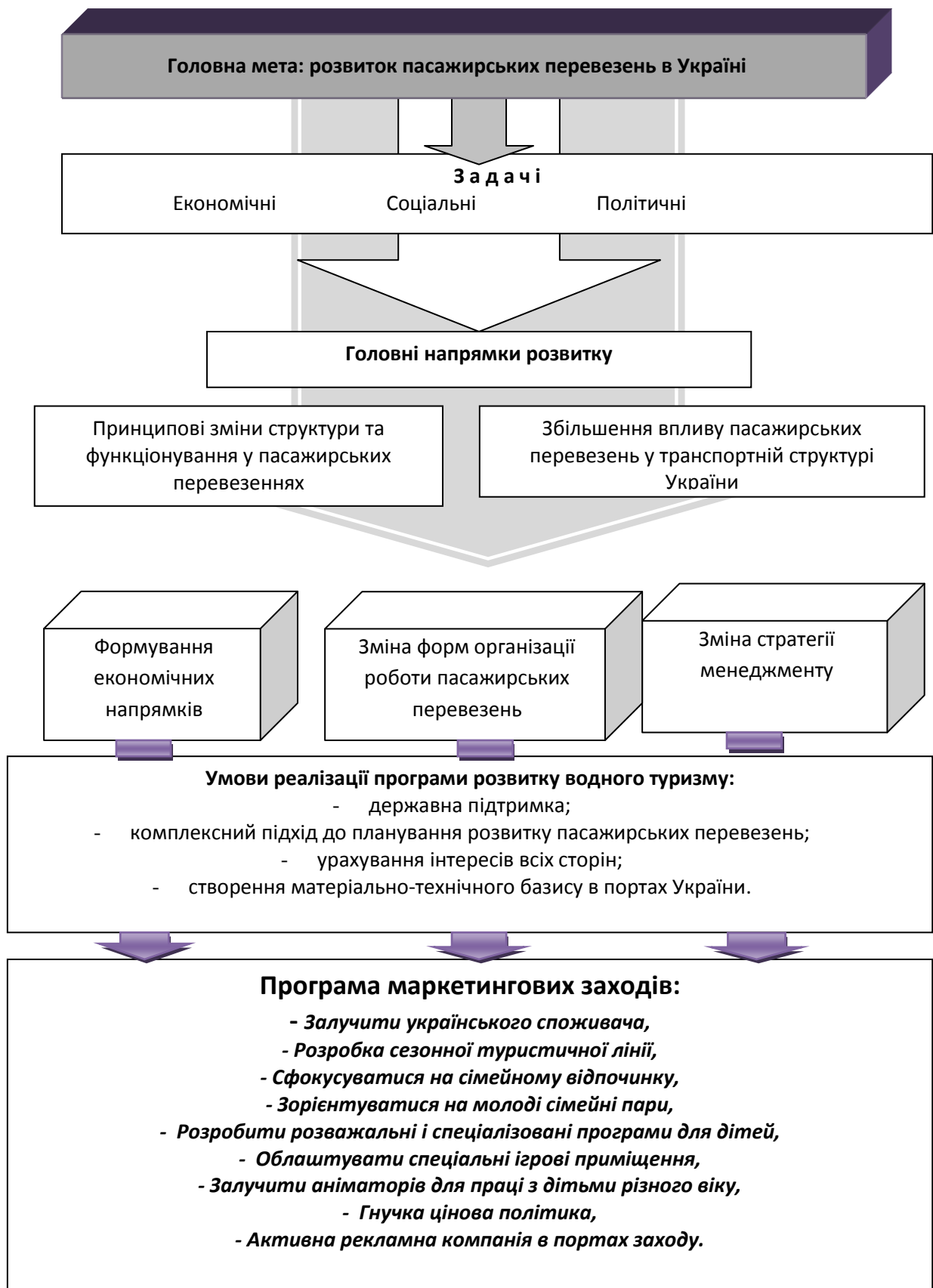
- забезпечення функціонування спеціальної системи, якою зможе користуватися певна категорія населення;

- підвищення якості обслуговування населення під час пасажирських перевезень та розвинення послуг для обслуговування туристів в портах заходу ;

- підвищення ефективності культурно – духовного розвитку населення та гостей у привабливих для туристів регіонах на основі культурно – пізнавального туризму і збереження культурної спадщини.

Для вирішення політичних завдань потрібно:

- створення більш ефективного входження України у міжнародну спільноту та подальшого розвитку міжнародних відносин;

- створення привабливого іміджу України на міжнародній арені круїзних перевезень;

- видання законів, указів, постанов та нормативних актів, які будуть сприяти подальшому розвитку пасажирських перевезень а Україні;

- залучення інвесторів з розвинених країн світу.

Головні напрямки розвитку пасажирських перевезень які відображені у схемі та можуть бути реалізовані за допомогою державної підтримки та створення умов для ефективного управління сферою водного транспорту, що передбачає створення та удосконалення нормативно – правової бази, створення сприятливих умов для інвестицій, розвиток пасажирських перевезень на рівні конкуренто спроможної галузі економіки, проведення держбюджетного фінансування створення та реконструкції берегових споруд та комплексів.

Проаналізувавши ринок перевезення пасажирів водним транспортом можливо зробити висновки, що розвинення круїзної індустрії є дуже привабливим напрямком не тільки для інвесторів та суміжних з перевезеннями туристів напрямками, а також для країни в цілому.

Література

1. Кудла Н.Є. Маркетинг туристичних послуг: навчальний посібник. - К.: Знання, 2011. - 351 с.
2. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент. – СПб.: Питер, 1999. – 896 с.
3. Смирнов І.Г. Логістика туризму: Навч. посіб. — К.: Знання, 2009. 444 с.
4. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Рецензент: д.е.н., проф., Лапкіна І.О

Работа отправлена: 12.09.2016г.

© Иванов В.В.